

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Rózsahegyi Bea Ügyvédi Iroda (**felperesi jogi képviselő címe.**, levelezési cím: felperes címe, ügyintéző: dr. Rózsahegyi Bea ügyvéd) által képviselt Porsche Bank Zrt. (felperes címe) felperesnek - a Dr. Rátky és Társa Ügyvédi Iroda (fél címe 1, ügyintéző: dr. Rátky Miklós ügyvéd) által képviselt alperes neve alperes ellen általános szerződési feltételek érvényességének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2014. szeptember 16. napján meghozott 8.G.43.411/2014/17. számú ítélete ellen az alperes 20. sorszámon előterjesztett fellebbezése folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítélet nem fellebbezett részét nem érinti. Fellebbezett indokolását a jelen ítéletben foglaltak szerint megváltoztatja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 15 napon belül 15.000 (tizenötezer) forint + áfa másodfokú perköltséget és az államnak külön felhívásra 8000 (nyolcezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a 2014. évi XXXVIII. törvény (Tv.) 6. §-a alapján indított perben előterjesztett keresetében a 11. § (3) bekezdésének megfelelően annak megállapítását kérte, hogy a 2004. május 1-jétől 2010. február 28-áig általa alkalmazott egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő szerződéses kikötések megfelelnek a törvény 4. § (1) bekezdés a)-g) pontjaiban meghatározott valamennyi elvnek, így azok tisztességesek, és ezért érvényesek. Előadta, hogy a 2010. március 1-je után alkalmazott feltételekre a Tv. hatálya nem terjed ki, mert ekkortól a felperes már nem volt jogosult kamatot, díjat vagy költséget egyoldalúan módosítani.

Kérte, hogy az elsőfokú bíróság a Pp.155/B. §-a alapján kezdeményezzen eljárást az Alkotmánybíróságnál a Tv., továbbá a 2/2014. számú Polgári jogegységi határozat alaptörvény-ellenességének, valamint nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítása és az alaptörvény-ellenes rendelkezések alkalmazásának kizárása iránt, egyúttal a per tárgyalását függessze fel. Kérte azt is, hogy az elsőfokú bíróság a Pp. 155/A. §-a alapján az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke alapján kezdeményezzen az Európai Bíróságnál előzetes döntéshozatali eljárást.

Az alperes indítványozta, hogy az elsőfokú bíróság az Alkotmánybíróság, illetőleg az Európai Bíróság előtti eljárások kezdeményezésére irányuló indítványokat utasítsa el. Érdeimi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Állította, hogy a felperes által megjelölt Tv. hatálya alá tartozó szerződéses feltételek egyike sem felelt meg maradéktalanul a Tv. 4. § (1) bekezdésében foglalt elveknek.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 762.000 Ft forint perköltséget.

Az alkotmánybíróági és az előzetes döntéshozatali eljárások kezdeményezésére irányuló kérelmeket elutasította.

Az ítélet jogi indokolása kiemelte, hogy a 2/2012. (XII. 10.) számú PK vélemény indokolásának 7. pontja részletezi, hogy a feltétel változó kamatozású kölcsönszerződéseknél mely esetekben tekinthető egyoldalú szerződésmódosítás jogát biztosító kikötésnek. A kereset tárgyát képező két kikötésben a kamatszintet rögzített képlet alkalmazásával határozták meg, amely automatikusan követte a viszonyítási alapként megjelölt felperesi svájci frank és euró alapkamat változását. A kamatszint módosulása ugyan meghatározott, de nem tekinthető a Hpt. alapján referencia-kamatlábnak. A kamatszint változása az eredeti szerződéskötés kori tartalomnak megfelelően a szerződés módosítása nélkül következett be, amely értékmegtartó klauzulának tekinthető. A képlet alkalmazásától való eltérésre sincs lehetőség, a kamatszint módosulása nem a felperes egyoldalú jogosultságának gyakorlásától függően történt. Mindezekre tekintettel a keresetlevél F3/a. és F3/b. számú mellékleteiben foglalt feltételek nem minősülnek kamatkiigazító kikötéseknek, egyoldalú szerződésmódosítás tehát nem merülhet fel. Mindezt az is alátámasztja, hogy a feltételek ok-listát sem tartalmaznak. A két kikötés tehát nem tartozik a Tv. 4. § (1) bekezdésének hatálya alá. A felperes a referenciakamat helyett az alapkamatához kötötte a kamatszintet, ami nem változtat azon, hogy a bíróság a Tv. 11. § (1) bekezdése szerint a Tv. hatálya alá nem tartozó kikötések tisztességeségét és érvényességét nem vizsgálhatja.

Az alperes fellebbezése az ítélet indokolásának megváltoztatására irányult. Kérte, hogy a másodfokú bíróság az indokolás 50. és 51. oldalának összesen hat bekezdését változtassa meg, mert álláspontja szerint a kereset tárgyává tett szerződéses feltételek a Tv. hatálya alá tartoznak. Kérte, hogy az indokolás tartalmazza azt, hogy a felperes svájci frank alapú fogyasztói gépjármű-finanszírozási kölcsönszerződésének részét képező 2004. május 1-jétől 2009. március 20-áig tartó időszakban alkalmazott általános szerződési feltétel II. fejezete 3. pontjának, valamint az euró alapú fogyasztói gépjármű-finanszírozási kölcsönszerződésének részét képező 2004. május 1. és 2010. február 28. között alkalmazott általános szerződési feltétel II. fejezete 3. pontjának a kereseti kérelemben és annak F3/a-b. mellékleteiben megjelölt rendelkezései a Tv. 4. § (1) bekezdése alá esnek, és azok nem felelnek meg maradéktalanul a Tv. 4. § (1) bekezdése szerinti feltételeknek.

Állítása szerint az elsőfokú bíróság nem észlelte azt a tényt, hogy az alapkamathoz kötött kamatmódosulás valójában a felperes általános szerződési feltételeiben szabályozott módosítási jogosultságtól függ. A kereset tárgyát képező kikötések valóban nem referencia-kamatlábat tartalmaznak, ugyanakkor a PK vélemény idézett részeiben szigorúan csak a referencia kamatlábbal kapcsolatos megállapítások olvashatóak. Automatizmusról csak akkor lehet szó, ha a kamatszint a referencia-kamat változását követi, csak ebben az esetben nem áll fenn a pénzintézet részéről mérlegelési lehetőség. Az elsőfokú bíróságnak észlelnie kellett volna, hogy az ügyleti kamat meghatározásának viszonyítási alapja már maga sem konstans, mert a felperes saját alapkamatát tartalmazó matematikai képlet minden egyes kamatperiódus tekintetében a felperes által megállapított kamatot jelent. Az alapkamat meghatározására ezért olyan tényezők hatnak, amelyek révén a felperes egyoldalú kamatemelést tud megvalósítani, ezáltal a szerződéseket módosította, így a feltételek a Tv. 4. § (1) bekezdése szerint annak hatálya alá tartoznak. Látszatra valóban nincs külön ok-lista a kikötésekben, azonban a felperes önmaga határozta meg azt a körülményt, amelynek következtében a kamat változott.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett indokolásának helybenhagyására irányult.

Előadta, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, és abból megfelelő következtetéseket vont le. Állította, hogy a kereset tárgyává tett kikötések nem tartoznak a Tv. 4. § (1) bekezdésének hatálya alá. Kiemelte, hogy a Tv. rendelkezései folytán a felperesnek kizárólag arra volt lehetősége, hogy kérelmét a Tv. 1. § (1) bekezdése, valamint annak 6. §-a szerinti körben terjessze elő, így kérelme annak megállapítására nem terjedhetett ki, hogy az általa alkalmazott kikötések nem minősülnek egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő kikötésnek, illetve hogy mely szerződéses kikötések minősülnek egyoldalú szerződésmódosításnak.

Az alperes fellebbezése kizárólag az ítélet indokolása ellen irányult, így az ítélet rendelkező része az 1952. évi III. törvény (Pp.) 228. § (4) bekezdése szerint fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett. A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet csak a fellebbezett részében bírálta felül.

A fellebbezés alapos.

Az Alkotmánybíróság a folyamatban lévő ügyben alkalmazandó jogszabály (Tv.) alaptörvényellenességének megállapítására irányuló, a Fővárosi Törvényszék és a jelen ügyben a Fővárosi Ítéltábla által előterjesztett bírói kezdeményezéseket részben elutasította, részben visszautasította (34/2014. (XI. 14.), 2/2015. (II. 2.) AB határozat). Az Alkotmánybíróság döntése folytán a Fővárosi Ítéltábla a Tv. rendelkezéseinek alkalmazására köteles (Alaptörvény 25-28. cikk, 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 2. § (2) bekezdés).

A Tv. 4. § (1) bekezdése szerint a Tv. hatálya alá a fogyasztói kölcsönszerződésben kötött egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelelést lehetővé tevő szerződéses kikötések tartoznak. A 11. § (1) bekezdése alapján a bíróság kizárólag az egyoldalú kamatemelést, költségemelést, díjemelelést lehetővé tevő szerződéses kikötés tisztességességéről dönthet.

A kereset tárgyává tett, a felperes által a változó kamatlábú deviza (svájci frank alapú) kölcsön nyújtásához 2004. május 1-je és 2009. március 20-a közötti időszakban alkalmazott, valamint a változó kamatozású deviza (euró alapú) kölcsön nyújtásához 2004. május 1-je és 2010. február 28-a közötti időszakban alkalmazott általános szerződési feltételek II. fejezetének 3. pontja az alábbiak szerint rendelkezett.

„A szerződés alapján folyósított kölcsön változó kamatozású. A bank a kamatváltozásból és az árfolyamváltozásból eredő kamatkülönbözetet az alábbi tényezők figyelembe vételével számítja és érvényesíti.

A) Kamatkülönbözetet

A kamatláb a Porsche Bank Hungária Zrt. svájci frank alapkamatának (euró alapú kölcsönnél a Porsche Bank Hungária Rt. euró alapkamatának) függvényében változó. A svájci frank, illetve euró alapkamat mértékét a bank a Világgazdaság című napilapban, illetve más országos napilapban, valamint az ügyfélforgalom előtt nyitva álló hivatalos helyiségeiben kifüggesztett hirdetményben teszi közzé.

A kölcsön aktuális kamatlábát a bank a svájci frank, illetve euró alapkamat figyelembevételével az alábbi képlet alapján határozza meg.

$$IR_{akt} = IR + (REFIR_{akt} - REFIR) * \underline{IR}$$

REFIR

ahol

IR	Báziskamatláb
REFIR	Kötés kori felperes neve svájci frank, illetve euró alapkamat
IRakt	Az aktuális (mindenkori) kamatláb
REFIRakt	Az aktuális (mindenkori) felperes neve svájci frank, euró alapkamat.

A kamat változásából eredő különbözetet a Bank a futamidő alatt a változást követő naptári hónap első napjától érvényesíti. A kamatkülönbözet elszámolása fél évente külön értesítés alapján történik, az abban meghatározott fizetési esedékességgel."

Mind a feltétel szövege, mind a képlet alapján egyértelműen megállapítható, hogy a felperes az ügyleti kamatának változását nem egy rajta kívül álló objektív változóhoz, hanem a saját alapkamatához kötötte.

A változó kamatozású kölcsönszerződések kétféleképpen lehetnek. Lehetnek referencia kamatlábhoz kötöttek, mely esetben a referencia kamatláb változásával az ügyleti kamat automatikusan változik, és lehetnek olyanok, amelyekben a kamatváltozást a pénzügyi intézmény egyoldalú jognyilatkozata hozza létre. Ezzel egyezően foglalt állást a Kúria a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményében.

Amikor a felperes az ügyleti kamat változását nem a referencia kamatláb változásához (1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 2. számú melléklet 53. pont), hanem a saját alapkamatának változásához rendelte, ténylegesen egy olyan szerződéses kikötést alkalmazott, amely a számára egyoldalú kamatemelést tett lehetővé anélkül, hogy az ügyleti kamatot egyoldalú jognyilatkozatával változtatta volna meg. A mindenkori ügyleti kamat meghatározásáról rendelkező képlet egyetlen változót tartalmazott, melyet a felperes maga alakított. A felperes azzal, hogy az alapkamatát saját döntése szerint változtathatta, ténylegesen olyan egyoldalú hatalmasságot gyakorolt, melyen keresztül az ügyleti kamatát is megváltoztathatta.

A Tanács 1993. április 5-i 93/13. EGK irányelve a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről kimondja, hogy a tagállamok feladata annak biztosítása, hogy a fogyasztókkal kötött szerződések ne tartalmazzanak tisztességtelen feltételeket. A perben alkalmazni rendelt Tv. célja az Európai Bíróság gyakorlatával egyezően az, hogy a tisztességtelen feltételeket kiküszöbölve a fogyasztói szerződéseket fenntartsa (Tv. Általános indoklás 4. pont). A Tv. ennek érdekében - a tisztesség elveinek rögzítésével - az elveknek meg nem felelő egyoldalú kamat-, költség- és díjemelést lehetővé tevő általános szerződési feltételek kiküszöböléséről rendelkezik.

A kereset tárgyává tett általános szerződési feltételek akkor is egyoldalú kamatemelést tesznek lehetővé, ha szövegszerűen nem a felperes egyoldalú kamatemelését deklarálják, mert ezek az általános szerződési feltételek enélkül is a fogyasztó fizetési kötelezettségének felperes által eldöntött emelését eredményezik. A felperes keresetének az F3/a. és F3/b. számú mellékleteiben foglalt általános szerződési feltételek ezáltal a Tv. hatálya alá tartoznak, a tisztességtelenségük megdöntése iránti keresetről pedig a bíróságnak érdemben kell döntenie.

A Tv. 4. §-ának (1) bekezdése határozza meg azokat az elveket, amelyeknek maradéktalan megvalósulása esetén az egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő általános szerződési feltétel tisztességtelensége megdönthető. Az elvek konjunktívak, bármelyik sérelme azt eredményezi, hogy

a felperes egyoldalú kamatemelést lehetővé tevő szerződéses kikötése tisztességtelen. Amennyiben bármelyik elv sérelme megállapítható, a további elvek vizsgálata szükségtelen.

A per tárgyává tett általános szerződési feltételek nem feleltek meg a 4. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott objektivitás elvének, mert az ügyleti kamat változtatását lehetővé tevő egyetlen feltétel, a felperes saját alapkamatának változása nem objektív jellegű, e feltétel bekövetkezését a felperesnek mint a fogyasztóval szerződő félnek módja volt előidézni, abban közrehatni, a mértékét befolyásolni. A feltétel bekövetkezése és annak mértéke ugyanis kizárólag tőle függött. A felperesnek a Tv. 4. §-ának (1) bekezdésében felállított vélelmet tehát nem sikerült megdöntenie, a per tárgyává tett általános szerződési feltételei tisztességtelenek voltak.

Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel támadott indokolását a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta.

Az alperes fellebbezése sikeres volt, ezért a másodfokú bíróság a Pp. 239. §-a és a 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes ügyvédi képviselőjével felmerült másodfokú perköltség megfizetésére. Az alperest képviselő ügyvéd munkadíját a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM. rendelet 3. § (3) és (5) bekezdése alapján állapította meg, melynek során figyelembe vette, hogy az alperes 2 megkezdett tárgyalási órán vett részt, a peren kívül végzett tevékenységét pedig fellebbezésével igazoltan 4 órában fogadta el. Az alperes illetékmentessége folytán le nem rótt, az 1990. évi XCIII. tv. (Itv.) 48. §-a alapján megállapított fellebbezési illeték megfizetéséről a 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Budapest, 2015. március 6.

Dr. Hóbl Katalin s.k.
a tanács elnöke

Egriné dr. Salamon Emma s.k., Bleier Judit s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: